

Stockholms kommun
kcskola@stockholm.se

2020-09-09

1 (8)

Dnr-2018:10842

Uppföljningsbeslut

efter kvalitetsgranskning av grundskolors arbete
med jämställdhet vid Engelbrektsskolan åk 7-9 i

Stockholms kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av grundskolors arbete med jämställdhet vid Engelbrektsskolan. Granskningen genomfördes under höstterminen 2019.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen tre utvecklingsområden som angetts i beslut 9 december 2019, dnr 2018:10842.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Engelbrektsskolan senast den 9 juni 2020 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Stockholms kommun har inkommit med en sådan redovisning den 9 juni 2020.

Beslut efter uppföljning:

Skolinspektionen bedömer vidtagna åtgärder på följande sätt:

Bedömningsområde 1: *I vilken utsträckning leder rektor ett aktivt och långsiktigt jämställdhetsarbete?*

Utvecklingsområde:

- Rektor behöver utveckla ett långsiktigt jämställdhetsarbete som utgår från identifierade behov. I detta ingår att fortlöpande kartlägga och följa upp jämställdhetsområden med koppling till en trygg skolmiljö. Det kan exempelvis vara personalens bemötande, hur jämställdhet förmedlas och gestaltas i undervisningen och elevers upplevelse av utsatthet vad gäller könsrelaterade kränkningar. Därefter behöver rektorn göra en analys av det som framkommer i kartläggningen och uppföljningen besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder. Arbetet behöver omfatta hela skolans organisation samt integreras och synliggöras i de ordinarie arbetsprocesserna kring trygghet och värdegrund.

Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen har vidtagit vissa åtgärder för att höja kvaliteten och planerar att vidta ytterligare åtgärder som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning.

Bedömningsområde 2: *I vilken utsträckning arbetar lärare och skolans personal i övrigt medvetet för att alla elever, oberoende av könstillhörighet, ska mötas samt ges en jämställd och trygg skolmiljö?*

Utvecklingsområde:

- Rektorn behöver tillsammans med skolpersonalen arbeta för att höja lärares medvetenhet kring hur jämställdhet som värde förmedlas i undervisningen. I detta ingår exempelvis att lärare arbetar för att flickor och pojkar får ett lika stort utrymme och inflytande i undervisningen och att eleverna får samtala och reflektera kring jämställdhet.

Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen har vidtagit åtgärder för att höja kvaliteten och planerar att vidta ytterligare åtgärder som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning.

Utvecklingsområde:

- Skolpersonalen behöver regelbundet synliggöra och kritiskt granska normer kring kön i den egna verksamheten i syfte att skapa en jämställd och trygg skolmiljö. Detta kan till exempel innebära att personalen diskuterar och reflekterar över sina egna föreställningar om kön i relation till skolans värdegrund. Personalen rekommenderas även att diskuterar hur normer och förväntningar gällande kön kommer till uttryck i bemötande av elever och elevers bemötande av varandra. Personalen behöver också diskuterar hur normer och förväntningar kring kön påverkar elevernas trygghet på skolan. I detta ingår också att rektor ger förutsättningar för sådana diskussioner.

Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen har vidtagit åtgärder för att höja kvaliteten och planerar att vidta ytterligare åtgärder som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning.

Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar därmed granskningen.

Bakgrund

Bedömningsområde 1: *I vilken utsträckning leder rektor ett aktivt och långsiktigt jämställdhetsarbete?*

Bedömningen var att ett utvecklingsområde behövde inledas inom följande:

- Rektor behöver utveckla ett långsiktigt jämställdhetsarbete som utgår från identifierade behov. I detta ingår att fortlöpande kartlägga och följa upp jämställdhetsområden med koppling till en trygg skolmiljö. Det kan exempelvis vara personalens bemötande, hur jämställdhet förmedlas och gestaltas i undervisningen och elevers upplevelse av utsatthet vad gäller könsrelaterade kränkningar. Därefter behöver rektorn göra en analys av det som framkommer i kartläggningen och uppföljningen besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder. Arbetet behöver omfatta hela skolans organisation samt integreras och synliggöras i de ordinarie arbetsprocesserna kring trygghet och värdegrund.

Av huvudmannens redovisning framgår att det årligen genomförs en trivselenkät på skolan, där det ställs frågor om trygghet, bland annat finns det frågor om otrygga platser. Även i stadens årliga elevundersökning ställs frågor om trygghet. Stadens utbildningsförvaltning sammanställer pojkars och flickors studieresultat årligen. Rektorns har sammanställt resultatet från de olika kartläggningarna. Slutsatsen är att de flesta elever känner sig trygga på skolan, men det förekommer kränkningar utifrån kön samt sexuella trakasserier. I årskurs 8 är det fler pojkar än flickor som uppger att de känner sig trygga på skolan. Utifrån kartläggningarna har skolans förstelärare med ansvar för verksamhetens generella värdegrundsarbete fått i uppdrag att utveckla hela organisationens arbete med bemötande, hur jämställdhet förmedlas och gestaltas i undervisningen samt elevers upplevelse av utsatthet gällande könsrelaterade kränkningar. En del i förstelärarens uppdrag är att planera och genomföra kompetensutveckling för personal och schemabrytande aktiviteter för elever. Skolans trivselenkät ska fortsätta genomföras årligen och resultatet ska utgöra en del av underlaget till revideringen av skolans plan mot kränkande behandling respektive elevhälsoplan. Dessa ligger till grund för insatser och åtgärder som sätts in för att alla elever ska uppleva skolan som en trygg plats där de inte blir utsatta för kränkningar i någon form.

Bedömningsområde 2: *I vilken utsträckning arbetar lärare och skolans personal i övrigt medvetet för att alla elever, oberoende av könstillhörighet, ska mötas samt ges en jämställd och trygg skolmiljö?*

Bedömningen var att ett utvecklingsområde behövde inledas inom följande:

- Rektorn behöver tillsammans med skolpersonalen arbeta för att höja lärares medvetenhet kring hur jämställdhet som värde förmedlas i undervisningen. I detta ingår exempelvis att lärare arbetar för att flickor och pojkar får ett lika stort utrymme och inflytande i undervisningen och att eleverna får samtala och reflektera kring jämställdhet.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolläringarna gör lektionsbesök där de bland annat tittar på elevernas lika värde och möjligheter utifrån ett genusperspektiv. Lektionsbesöken följs upp på medarbetarsamtal där även andra jämställdhetsrelaterade frågeställningar tas upp. Ett värdegrundsprojekt, "Du är bra som du är" pågår på skolan. Målet med detta projekt är att elevernas självkänsla och gemenskapen på skolan ska bli bättre. Ett annat mål är att genom elevarbeten/symboler synliggöra och befästa budskapet på skolan som en permanent del av skolans värdegrund. Det fortsatta arbetet med "Du är bra som du är" kommer att inriktas mer mot jämställdhet. Bland annat ska eleverna i de praktisk-estetiska ämnena göra ett arbete kring könsroller. Elevhälsoteamet genomför återkommande tjej- och killsnack i grupper med elever. Eleverna definierar sig själva. Samtalen utgår från elevernas frågor och ett färdigt material. I årskurs 8 samarbetar skolsköterska och NO-lärare kring sex- och samlevnadsundervisningen. Skolbiblioteket har en HBTQ-hylla med faktaböcker och skönlitteratur för alla stadier. Skolbibliotekarien håller sig uppdaterad om normkritisk litteratur. I skolbiblioteket tillämpas ett normkritiskt bemötande. Bland annat köns inte eleverna, vårdnadshavare benämns "vuxna" och man utgår inte från heteronormen när man talar om kärlek. Skolan har även två rastpedagoger som planerar rastaktiviteter med fokus på att alla kan vara med utifrån jämställda förväntningar på eleverna. Ett projekt kring fotbollsplanen pågår "En bollplan för alla" vilket innebär både värdegrundsarbete med elever och kompetensutveckling för personal. Rektorn redogör hur ovanstående aktiviteter kommer att utvärderas och följas upp under läsåret 20/21, både i de återkommande enkäterna och i medarbetarsamtal.

Bedömningen var att ett utvecklingsområde också behövde inledas inom följande:

- Skolpersonalen behöver regelbundet synliggöra och kritiskt granska normer kring kön i den egna verksamheten i syfte att skapa en jämställd och trygg skolmiljö. Detta kan till exempel innebära att personalen diskuterar och reflekterar

över sina egna föreställningar om kön i relation till skolans värdegrund. Personalen rekommenderas även att diskutera hur normer och förväntningar gällande kön kommer till uttryck i bemötande av elever och elevers bemötande av varandra. Personalen behöver också diskutera hur normer och förväntningar kring kön påverkar elevernas trygghet på skolan. I detta ingår också att rektor ger förutsättningar för sådana diskussioner.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolledningen har lyft frågeställningar relaterade till jämställdhet på medarbetarsamtal. Bland annat har medarbetare fått reflektera över sin egna föreställningar om kön i relation till skolans värdegrund. På arbetsplatsträffar har personalen haft diskussioner om diskriminering, kränkningar och lika rättigheter och möjligheter för alla elever. Personalen har reflekterat över sina egna föreställningar om kön kopplat till skolans värdegrund, hur normer och förväntningar gällande kön kommer till uttryck i bemötandet av elever och elevers bemötande av varandra samt hur normer och förväntningar kring kön påverkar elevernas trygghet. En pedagogisk konferens, ledd av förstelärare med värdegrundsuppdrag, har haft tema värdegrund utifrån projektet "Du är bra som du är" där jämställdhetsperspektivet ingick som en del i alla moment. Trygghets- och likabehandlingsgruppen besöker samtliga arbetslag för att höja kompetensen hos all personal kring utredande och åtgärdande arbete gällande kränkande behandling, diskriminering och trakasserier. Rektorn redogör för att en utvärdering ska göras av personalens reflektioner på arbetsplatsträffar. . Utvärderingen görs dels i samband med resultatdialoger dels genom elevundersökning och medarbetarenkät under läsåret 20/21. Skolledningen kommer även utvärdera arbetet genom medarbetarsamtalen, där jämställdhet även fortsättningsvis ska vara en fråga som tas upp. Målet är att höja lärares förmåga att regelbundet synliggöra och kritiskt granska normer kring kön i den egna verksamheten i syfte att skapa en jämställd och trygg skolmiljö.

Under hösten kommer jämställdhetsperspektivet även fortsättningsvis lyftas på arbetsplatsträffar. Dessutom kommer skolans förstelärare med ansvar för verksamhetens generella värdegrundsarbete få ett förtydligat och specificerat uppdrag inriktat mot organisationens arbete med bemötande, hur jämställdhet förmedlas och gestaltas i undervisningen samt elevers upplevelse av utsatthet gällande könsrelaterade kränkningar. Detta ska bland annat ske genom kompetensutveckling för personalen i form av en pedagogisk konferens. Till kommande likabehandlingsplan finns ett förslag om att prioritera området "Normer och värden samt normkritik". Likabehandlingsgruppen ska diskutera ett förslag om att HBTQ-certifiera Engelbrektsskolan.

På Skolinspektionens vägnar

X Inger Börjesson

Beslutsfattare

Signerat av: Inger Börjesson

X Anna Sundman Marknäs

Föredragande

Signerat av: Anna Sundman Marknäs

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/Publikationer/Gransknings-rapport/Kvalitetsgranskning/grundskolors-arbete-med-jamstallldhet/>

Bilaga 1: Författningsstöd

Bedömningsområde 1

1 kap. 4-5 §§, 2 kap. 8 och 25 §§ samt 4 kap. 3-5 §§ skollagen. Läroplanen för grundskolan (SKOLFS 2010:37) 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper samt 2.8 Rektorns ansvar. Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete —för skolväsendet (SKOLFS 2012:98), s. 11-12, 27.

Bedömningsområde 2

1 kap. 4-5 §§ skollagen. 2 kap. 25 § skollagen. Läroplanen för grundskolan (SKOLFS 2010:37), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, En likvärdig utbildning. Läroplanen för grundskolan (SKOLFS 2010:37), 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper. Läroplanen för grundskolan (SKOLFS 2010:37), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Skolans uppdrag